

mætta að greiða umkrafin gjöld, en hún kveðst ekki greiða þau fyrir gerðarpóla. Skoraði fógæti þá á mætta að benda á eignir gerðarpóla til uppskriftar og lögtaks og brýndi fyrir mætta að segja satt og að það varðaði hegningu að skýra rangt frá fyrir fógætarettinum.

Var þá bent á, skrifað upp og virt:

Bifreiðin R 3767 og var fallið frá virðingu, en hún stendur nú í reiðuleysi utanbæjar hjá Árbæ við Suðurlandsbraut.

Fógæti lýsti því yfir, að hann gerði lögtak í nefndri bifreið til tryggingar framangreindum gjöldum auk dráttarvaxta og alls kostnaðar, áfallins og áfallandi, að geymdum betra rétti þriðja manns.

Brýndi fógæti fyrir mætta að tilkynna gerðarpóla lögtakið og að ekki mætti ráðstafa hinu lögteknna á nokkurn þann hátt, er færi í bága við gerð þessa, að viðlagðri ábyrgð að lögum.

Priðjudaginn 29. marz 1955.

Nr. 42/1955. Ísafoldarprentsmiðja h/f
 gegn
 Fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs.

Dóminn skipuðu hinir reglulegu dómara Hæstaréttar.

Kærumál. Frávísun kröfuliða frá héraðsdómi.

Dómur Hæstaréttar.

Með kæru 28. febrúar 1955, er barst Hæstarétti 10. þ. m., hefur sóknaraðili kært dóm, sem upp var kveðinn 27. febrúar 1955 í máli sóknaraðilja gegn varnaraðilja, en með dómi þessum var tilteknum kröfuliðum í nefndu máli vísað sjálfkrafa frá héraðsdómi.

Sóknaraðili krefst þess, að hinn kærði dómur verði úr gildi felldur og honum dæmdur kærumálakostnaður úr hendi varnaraðilja eftir mati Hæstaréttar.

Varnaraðili krefst staðfestingar hins kærða dóms og kærumálakostnaðar af sóknaraðilja eftir mati dómsins.

Áfrýjandi neytti ekki heimildar 12. gr. laga nr. 29/1885 um að höfða mál í héraði um lögmæti lögtaksgerðarinnar inn-

an þess frests, sem þar er ákveðinn. Með þessari athugasemd og að öðru leyti með skírskotun til forsendna hins áfrýjaða dóms ber að staðfesta hann.

Samkvæmt þessu ber sóknaraðilja að greiða varnaraðilja kærumálskostnað fyrir Hæstarétti, kr. 1000.00.

D ó m s o r ð :

Hinn kærði dómur á að vera óraskaður.

Sóknaraðili, Ísafoldarprentsmiðja h/f, greiði varnaraðilja, fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs, kærumálskostnað fyrir Hæstarétti, kr. 1000.00.

Dóminum ber að fullnægja að viðlagðri aðför að lögum.

Dómur bæjarþings Reykjavíkur 27. febrúar 1955.

Mál þetta, sem dómtekið var 18. þ. m., hefur Ísafoldarprentsmiðja h/f, hér í bæ, höfðað fyrir bæjarþinginu með stefnu, útgefinni 9. nóvember 1954, gegn fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs til endurgreiðslu ofgreidds söluskatts að fjárhæð kr. 56.876.00 ásamt 6% ársvöxtum af kr. 20.208.00 frá 13. júlí 1953 til greiðsludags, 6% ársvöxtum af kr. 18.671.00 frá 31. desember 1953 til greiðsludags og 6% ársvöxtum af kr. 17.997.00 frá 31. janúar 1953 til greiðsludags og málskostnaðar að skaðlausu.

Stefndi hefur krafizt sýknu af kröfum stefnanda og málskostnaðar sér til handa að mati dómarans.

Með ákvæði III. kafla laga nr. 100 frá 1948 var atvinnufyrirtækjum gert að greiða svonefndan söluskatt af seldum vörum og þjónustu. Lagaákvæði þessi voru síðan framlengd með ákvæðum laga nr. 116 frá 1949, laga nr. 18 frá 1950, laga nr. 24 frá 1950 og laga nr. 112 frá 1950.

Stefnandi, sem rekur umfangsmikla prentsmiðju og bókagerð, taldi, að heildarvelta sín á árinu 1949 hefði numið alls kr. 3.430.714.00. Skattayfirvöld töldu, að stefnanda bæri að greiða 3% í söluskatt af þessari viðskiptaveltu, eða kr. 103.105.00. Á árinu 1950 taldi stefnandi, að heildarvelta sín hefði numið kr. 3.504.133.00. Gerðu skattayfirvöldin stefnanda að greiða 3% af þessari fjárhæð í söluskatt, eða kr. 105.122.00. Stefnandi taldi, að heildarvelta sín á árinu 1951 hefði numið kr. 2.943.016.00. Gerðu skattayfirvöldin stefnanda að greiða 3% af þessari fjárhæð í söluskatt, eða kr. 88.298.00.

Stefnandi hefur greitt umræddan söluskatt að fullu.

Kröfur sínar í máli þessu byggir stefnandi á því, að henni hafi eigi borið að greiða nema 2% í söluskatt af bóksölu sinni, en 3% af öðrum seldum vörum og seldri þjónustu. Hún hafi þannig of-

greitt fé til ríkissjóðs, sem hún eigi kröfu til að fá endurgreitt. Sundurliðar hún kröfur sínar að þessu leyti þannig:

1. Á árinu 1949 hafði heildarsala þjónustu og vara, annarra en bóka, numið kr. 1.409.910.00. Af þessari veltu hafi henni borið að greiða 3% í söluskatt, eða kr. 42.297.00. Sala bóka á árinu hafi numið alls kr. 2.020.804.00, en af þeirri sölu beri henni aðeins að greiða 2% í söluskatt, eða alls kr. 40.416.00. Þannig hafi söluskatturinn aðeins átt að nema kr. 82.713.00 á árinu 1949. Hún hafi hins vegar greitt kr. 103.105.00 í söluskatt og eigi því að fá endurgreiddar kr. 20.208.00 ásamt vöxtum frá 13. júlí 1953, en þann dag hafi hún greitt þenna skatt að fullu. Á mismuni þeim, kr. 184.00, sem hér kemur fram, er engin skýring gefin, og hefur stefnandi ekki krafizt endurgreiðslu á því fé.

2. Á árinu 1950 hafi heildarsala þjónustu og vara, annarra en bóka, numið kr. 1.636.882.00. Af þessari veltu beri henni að greiða 3% í söluskatt, eða kr. 49.106.00. Sala bóka á árinu hafi numið kr. 1.867.251.00, en af þeirri sölu hafi henni borið að greiða 2% í söluskatt, eða kr. 37.345.00. Þannig hafi heildarsöluskatturinn á árinu 1950 átt að nema kr. 86.451.00. Hins vegar hafi hún greitt alls kr. 105.122.00 í söluskatt fyrir árið 1950 og eigi því rétt á að fá endurgreiddar kr. 18.671.00 með vöxtum frá 31. desember 1953, en þann dag hafi hún greitt skatt þenna að fullu.

3. Á árinu 1951 hafi heildarsala þjónustu og vara, annarra en bóka, numið kr. 1.143.246.00. Af þessari fjárhæð beri henni að greiða 3% í söluskatt, eða kr. 34.297.00. Sala bóka hafi á árinu numið kr. 1.799.770.00. Af þeirri sölu beri henni að greiða 2% í söluskatt, eða 35.995.00. Heildarsöluskatturinn fyrir árið 1951 hafi þannig átt að nema kr. 70.292.00. Hins vegar hafi hún greitt alls kr. 88.289.00 í söluskatt fyrir þetta ár og eigi því að fá endurgreiddar kr. 17.997.00 með vöxtum frá 31. janúar 1953, en þann dag hafi hún greitt skatt þenna að fullu.

Stefndi byggir sýknukröfu sína í fyrsta lagi á því, að stefnandi eigi ekki aðild að fjárheimtu þessari. Stefnandi sé ekki hinn raunverulegi greiðandi skatts þessa, heldur viðskiptamenn hennar, þeir sem keypt hafa bækur af henni. Stefnandi hafi aðeins komið fram sem innheimtumaður gjalda þessara og sé alls ekki eigandi þeirra.

Í öðru lagi byggir stefndi sýknukröfu sína á því, að stefnandi hafi greitt söluskattinn samkvæmt eigin framtölum og án þess að gera nokkurn fyrirvara um endurgreiðslu á fé þessu.

Þann 18. janúar 1952 var í fógetadómi Reykjavíkur að kröfu tollstjórans í Reykjavík gert lögtak hjá stefnanda fyrir eftirstöðvum söluskatts þess, er henni hafði verið gert að greiða árin 1949 og 1950. Var stefnandi talin hafa greitt 51.193.77 af söluskatti ársins 1949 og skulda því frá því ári kr. 51, 911.23. Þá var stefnandi talin hafa greitt kr. 40.113.00 af söluskatti ársins 1950 og skulda því kr. 65.009.00 af söluskatti þess árs. Var krafizt lögtaks hjá stefnanda fyrir kr.

116.920.23 auk dráttarvaxta, kostnaðar við lögtakið og eftirfarandi uppboð, ef til kæmi.

Við lögtaksgerðina mætti forstjóri stefnanda og benti á eignir til lögtaks, og var lögtakið gert í eignum stefnanda. Lögtaksgerð þessari hefur ekki verið áfrýjað, og stefnandi hefur greitt þau gjöld, sem gert var lögtak fyrir.

Af gögnum málsins verður ekki annað ráðið en að söluskattur sá, er stefnandi krefst nú endurgreiðslu á og er frá árunum 1949 og 1950, sé hinn sami og gert var lögtak fyrir þann 18. janúar 1952. Þar sem fé þetta er greitt eftir lögtaksgerð, framkvæmdri af löglegum dómstól, og lögtakinu hefur ekki verið áfrýjað, þá þykir bæjarþingið, sem er hliðsett fógetadómi, hvorki geta skorið úr ágreiningi um greiðsluskyldu stefnanda, að því er fé þetta varðar, né um rétt hennar til endurheimtu þess. Með vísan til þessa og ákvæða 2. mgr. 196. gr. laga nr. 85 frá 1936 um meðferð einkamála í héraði ber því að vísa máli þessu ex officio frá dómi að því leyti, sem það er höfðað til endurheimtu fjár þess, sem lögtakið tók til, og vöxtum af því fé.

Samkvæmt þessu ber að vísa frá dómi kröfum stefnanda í 1. og 2. kröfulið máls þessa, en eftir þessum málalokum og með vísan til ákvæða 1. mgr. 180. gr. laga nr. 85 frá 1936 um meðferð einkamála í héraði verður að dæma stefnanda til að greiða stefnda málskostnað í þessum þætti málsins, er þykir hæfilega ákveðinn kr. 1000.00.

Benedikt Sigurjónsson, fulltrúi borgardómara, kvað upp dóm þenna.

Dómsorð:

Framangreindum kröfum stefnanda, Ísafoldarprentsmiðju h/f, á hendur stefnda, fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs, er vísað ex officio frá dómi.

Stefnandi greiði stefnda kr. 1000.00 í málskostnað innan 15 daga frá lögbirtingu dóms þessa að viðlagðri aðför að lögum.